

Nr 122.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall; given Stockholms slott den 3 mars 1939.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Forslund.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 11 juni 1918 (nr 375)
angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada
till följd av olycksfall.

Häri genom förordnas, att § 11 förordningen den 11 juni 1918 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 11.

I övrigt skola i avseende å denna försäkring bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete i tillämpliga delar lända till efterrättelse, dock med undantag av vad i 25 § första stycket av nämnda lag stadgas om ersättnings nedsättande i det fall, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder till undvikande av olycksfall.

Beträffande försäkringsrådets behandling av ärenden rörande tillämpningen av de i denna förordning givna bestämmelserna skall gälla vad i 6 § lagen den 29 juni 1917 om försäkringsrådet stadgas i fråga om där omförmälda ärenden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1939 men äger icke tillämpning i fråga om beslut av riksförsäkringsanstalten, vilket meddelats före nämnda dag.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 10 februari 1939.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Forslund, anmäler efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet fråga om *viss ändring av fiskarförsäkringsförordningen* samt anför:

Gällande bestämmelser.

Enligt förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall med de ändringar, som däri vidtagits genom förordningar den 31 mars 1922 (nr 131) och den 18 juni 1926 (nr 216), äger envar svensk undersåte, som har sitt hemvist i Sverige och idkar fiske (fångst av säl) såsom yrke eller eljest för sin utkomst att genom försäkring i riksförsäkringsanstalten bereda sig ersättning i huvudsak enligt bestämmelserna i 6 och 7 §§ lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete. Ersättning i anledning av sådan försäkring utgår i princip för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt, utan att fiske därvid bedrives. Vid ifrågavarande frivilliga försäkring har fiskaren att välja mellan tre försäkringsklasser med olika premier och med olika fixerade sjukpenningar och livräntebelopp i de tre klasserna. Premierna beräknas täcka ungefär hälften av kostnaderna för försäkringen. Återstoden betalas av staten, som även bestrider förvaltningskostnaderna. Fiskare, som enligt förordningen försäkrat sig för skada till följd av olycksfall i arbetet, kan erhålla försäkring enligt förordningens grunder jämväl för skada till följd av olycksfall utom arbetet. Ersättning enligt fiskarförsäkringsförordningen utgår ej i den mån motsvarande ersättning i anledning av olycksfallet utgives enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete eller förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Sedan i förordningens 10 första paragrafer angivits de speciella för nu ifrågavarande slags försäkring gällande bestämmelserna, föreskrives i § 11, att i övrigt i avseende å denna försäkring bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse, dock med undantag av, bland annat, 5 och 33 §§ av nämnda lag.

Slutligen föreskrives i § 12, att de närmare föreskrifter, som, utöver vad förut stadgats, kunde erfordras med avseende å försäkringen, skulle utfärdas gemensamt av riksförsäkringsanstalten och generalpoststyrelsen eller ensamt av riksförsäkringsanstalten i den ordning, som stadgades i instruktionen för anstalten.

Enligt 5 § i 1916 års olycksfallsförsäkringslag prövas besvär och framställningar, som omförmälas i lagens 33 §, av ett för hela riket gemensamt försäkringsråd. I sistnämnda paragraf föreskrives, bland annat, att klagan över beslut av riksförsäkringsanstalten rörande ersättning eller eljest rörande tillämpningen av någon i lagen given bestämmelse, må föras hos försäkringsrådet genom besvär. Besvären skola ingivas till rådet eller i betalt brev med allmänna posten vara inkomna till rådet sist å trettionde dagen efter det klaganden erhållit del av beslutet, den dagen oräknad, då sådant skedde. Den, som önskar ändring i formulär, som fastställt av riksförsäkringsanstalten, eller i annan allmän föreskrift, som på grund av lagen meddelats av anstalten, äger därom göra framställning hos försäkringsrådet. Rådet äger, ändå att klagan icke förts eller framställning gjorts, till prövning upptaga ärende, som avses i 33 §. Försäkringsrådets beslut meddelas kostnadsfritt. Över rådets beslut må klagan icke föras.

Grunderna för försäkringsrådets organisation och verksamhet finnas meddelade i lagen den 29 juni 1917 (nr 466) om försäkringsrådet. I 6 § av denna lag stadgas, att ärenden, som enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete skola behandlas av försäkringsrådet, skola prövas och avgöras av fem ledamöter, så ock av fyra, där de äro ense om slutet. Av dessa ledamöter skall en vara representant för arbetsgivarna och en för arbetarna samt de övriga vara ledamöter, som avses i 1 § tredje stycket (utnämnda omedelbart av Konungen), och bland dem minst en vara lagfaren. I behandling av viktigare ärende jämlikt 1916 års lag eller ärende av allmän betydelse skola deltaga minst sju ledamöter, av vilka två skola vara representanter för arbetsgivarna och två representanter för arbetarna, samt av de övriga minst två vara lagfarna.

Förarbetena till fiskarförsäkringsförordningen.

Till fullgörande av meddelat uppdrag att omarbета förut gällande kungörelse av den 2 oktober 1908 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall till närmare överensstämmelse med 1916 års olycksfallsförsäkringslag avgav riksförsäkringsanstalten den 20 september 1917, efter hörande av vissa sakkunniga, förslag i ämnet. Däri anfördes, bland annat, att i avseende å fiskarförsäkringen i de delar, därutinnan särskilda bestämmelser ej meddelades, stadgandena i olycksfallsförsäkringslagen i tillämpliga delar torde böra gälla. Det syntes anstalten därvid särskilt böra påpekas, att jämväl stadgandena om överklagande av riksförsäkringsanstaltens beslut hos försäkringsrådet borde tillämpas i avseende å fiskarförsäkringen. Måhända skulle det vara önskligt, att försäkringsrådet vid behandlingen av hithörande ärenden med sig adjungerade eller eljest tillkallade på området sakkunniga personer.

Över riks försäkringsanstaltens förslag avgåvos yttranden av länsstyrelserna i Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Gävleborgs län, lantbruksstyrelsen, postsparbanken och försäkringsrådet. Emot de av riks försäkringsanstalten föreslagna bestämmelserna angående ordningen för överklagande av anstaltens beslut framställdes icke någon erinran i yttrandena.

Förslag till förordning angående fiskarförsäkring framlades sedermera för 1918 års lagtima riksdag genom proposition nr 97. Föredragande departementschefen, statsrådet Schotte, anförde däri, bland annat:

Riks försäkringsanstalten har framhållit, att i avseende å fiskarförsäkringen borde i övrigt i tillämpliga delar gälla stadgandena i olycksfallsförsäkringslagen och att sålunda jämväl föreskrifterna om överklagande av riks försäkringsanstaltens beslut hos försäkringsrådet borde tillämpas i avseende å samma försäkring. Ett dylikt undantagande från de allmänna domstolarnas befogenhet av mål av ifrågavarande art torde emellertid ej kunna ske annat än genom lag, stiftad i den i § 87 regeringsformen stadgade ordning. Då, enligt vad jag inhämtat, några tvister om tillämpningen av fiskarförsäkringen näppeligen förekommit och med hänsyn jämväl till de nya bestämmelsernas provisoriska karaktär synes meddelandet av en dylik lagbestämmelse ej böra nu ifrågasättas. I följd härav torde en jämkning böra äga rum i avfattningen av § 11 i förordningen.

I enlighet härmed föreslogs i § 11, att 5 och 33 §§ olycksfallsförsäkringslagen icke skulle äga tillämpning beträffande fiskarförsäkringen.

Propositionen godkändes av riksdagen.

Tidigare förslag till ändring av fiskarförsäkringsförordningen.

Med skrivelse den 31 maj 1935 har riks försäkringsanstalten till Kungl. Maj:t avlämnat ett efter mönster av fiskarförsäkringsförordningen upprättat förslag till lag angående en särskild för självständiga företagare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall. Enligt förslaget skulle tvister rörande nämnda försäkring avgöras av försäkringsrådet.

I ett den 29 november 1935 avgivet yttrande över riks försäkringsanstaltens förslag har försäkringsrådet erinrat om de skäl, som vid tillkomsten av gällande fiskarförsäkringsförordning anförts mot att de i 1916 års olycksfallsförsäkringslag stadgade föreskrifterna om överklagande av riks försäkringsanstaltens beslut skulle göras tillämpliga i fråga om förordningen. Rådet har därefter anført, att fiskarförsäkringsförordningen i fråga om ordningen för överklagande av riks försäkringsanstaltens beslut borde ändras, bland annat med hänsyn därtill, att förordningen syntes komma att bliva av varaktig natur.

Besvär hos Kungl. Maj:t m. m.

Det må nämnas, att besvär över beslut av riks försäkringsanstalten i fiskarförsäkringsfrågor i ett antal fall (17 under åren 1919—1938) dragits under prövning av Kungl. Maj:t i statsrådet. Kungl. Maj:t har därvid, sedan utlåtande inforrats från försäkringsrådet, ingått på prövning i sak.

Talan vid domstol i anledning av beslut av riks försäkringsanstalten i fiskarförsäkringsfråga har, enligt för anstalten tillgängliga uppgifter, icke i något fall blivit förd.

Promemoria med ändringsförslag.

Inom socialdepartementet har upprättats en promemoria, innehållande i huvudsak den redogörelse för gällande bestämmelser m. m., som lämnats i det föregående. I promemorian har anförts, att, enär fiskarförsäkringsförordningen icke kunde anses hava provisorisk karaktär samt tvister om tillämpningen av densamma — vilken numera omfattade över 8,000 försäkrade fiskare — förekomme om än i ringa antal, tillräcklig anledning syntes föreligga att beträffande fiskarförsäkringsärenden föreskriva samma ordning för överklagande av riks försäkringsanstaltens beslut, som gällde enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag.

Vid promemorian fanns fogat ett förslag till förordning om ändrad lydelse av § 11 fiskarförsäkringsförordningen av innebörd, att vad i paragrafen föreskrivits om att 5 och 33 §§ av 1916 års olycksfallsförsäkringslag icke skulle gälla i fråga om fiskarförsäkringen skulle utgå. Den föreslagna nya förordningen avsågs skola träda i kraft den 1 juli 1939.

Över promemorian har *försäkringsrådet* den 27 januari 1939 avgivit utlåtande, vari anförts:

Det remitterade förslaget innebär, enligt vad försäkringsrådet kan finna, att endast rådet skall hava befogenhet att upptaga till behandling tvist om rätt till ersättning enligt fiskarförsäkringsförordningen; och vill försäkringsrådet med denna uppfattning om förslagets innebörd tillstyrka genomförande av detsamma.

Med hänsyn därtill, att vid den föreslagna förordningens ikraftträdande tvister om fiskarförsäkringens tillämpning kunna vara anhängiga vid allmän domstol eller hos Kungl. Maj:t i statsrådet, torde övergångsbestämmelse vara erforderlig.

Departement-
chefen.

Saklig anledning synes icke föreligga att beträffande överklagande av beslut av riks försäkringsanstalten i fiskarförsäkringsärenden stadga annan ordning än den, som föreskrivits i fråga om talan mot anstaltens beslut enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag. De skäl, vilka vid tillkomsten av gällande fiskarförsäkringsförordning anförts mot införande i densamma av sådana bestämmelser som de i olycksfallsförsäkringslagen intagna, synas mig icke numera bärande. Jag tillstyrker med hänsyn härtill erforderlig ändring i § 11 fiskarförsäkringsförordningen. Därvid har syntts lämpligt att i nämnda paragraf — i överensstämmelse med stadgande i, bland annat, 8 § lagen den 14 juni 1929 om försäkring för vissa yrkessjukdomar — intaga en hänvisning till 6 § lagen om försäkringsrådet.

Förslaget till förordning i ämnet har upprättats inom socialdepartementet. Författningsändringen torde kunna träda i kraft den 1 juli 1939. Det har emellertid syntts erforderligt att i förslaget införa en övergångsbestämmelse, enligt vilken den föreslagna förordningen icke skall äga tillämpning be-

träffande beslut, som meddelats av riksförsäkringsanstalten före sistnämnda dag.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ett inom socialdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall*, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

Lars Ekströmer.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
28 februari 1939.*

Närvarande:

justitierådet EKLUND,
regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden LAWSKI,
VON STEYERN.

Enligt lagrådet den 24 februari 1939 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 10 februari 1939, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *förordning om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för rättsavdelningen i socialdepartementet hovrättsrådet Sven Björholm.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 3 mars 1939.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Forslund, lagrådets den 28 februari 1939 avgivna utlåtande över det den 10 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *förordning om ändrad lydelse av § 11 förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall* och hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik Skoglund.